

ΦΙΛΟΠΡΟΟΔΟΣ ΟΜΙΛΟΣ
ΚΑΡΔΑΜΥΛΩΝ

Καρδάμυλα 23-Ιανουαρίου

1991

Ταχ. Δ/ση : Καρδάμυλα - Χίος

Αριθ. Πρωτ.

Ταχ. Κώδικας 82300

Πληροφορίες :

Τηλέφωνο : (0272) 22-185

ΠΡΟΣ :

Το Δελφίνι μια από τις πιο σπουδαίες και ιστορικές περιοχές της Χίου ήταν το κύριο και πιο ασφαλισμένο λιμάνι του νησιού. Το όνομα του το πήρε από τον Δελφίνιο Απολλωνα, ιερό του οποίου πιθανόν να υπήρχε εδώ. Από τα ιστορικά κείμενα γνωρίζουμε ότι έπαιξε σπουδαίο ρόλο κατά τη διάρκεια του Πελοποννησιακού πολέμου το 412 π.χ. Από κάποιες πρόσχειρες ανασκαφές που έγιναν στην περιοχή έχουμε κάποια δείγματα του πολιτισμού που υπήρχε εδώ.

Παράλληλα στο Δελφίνι υπάρχει μια κοιλάδα μεγάλη για τα δεδομένα του νησιού που είχε πλούσια βλάστηση και πάρα πολλά νερά.

Τα πουλιά και τα ζώα την χρησιμοποιούσαν για πέρασμα και καταφύγιο και ο άνθρωπος για τα νερά και να φτιάξει νερόμυλους. Τρεις νερόμυλοι υπήρχαν συνολικά ο πρώτος 300 περίπου μέτρα από τα ρηχά νερά της παραλίας. Χωμένος σχεδόν στην άκρη του μεγάλου καλαμιώνα "μπορείς να διακρίνεις ακόμα τους λώρους που τον δένουν με τον πάνω κόσμο "

Τον δεύτερο τον πιά μικρό τον γκρέμισαν μόλις πέρου στο 1990 για να περάσουν το δρόμο που πηγαίνει στο στρατόπεδο. Και ο τρίτος αποτελεί πια μέρος από τις στρατιωτικές εγκαταστάσεις.

Η κοιλάδα παρόλη την κακοποίηση που έχει υποστεί συνεχίζει να έχει αρκετές φυσικές δυνατότητες που δίνουν ιδιαίτερη σημασία στην περιοχή.

Προτάσεις

Λόγω των στρατιωτικών εγκαταστάσεων που υπάρχουν εδώ είναι δύσκολη η παρουσίαση προτάσεων όμως μπορεί και πρέπει :

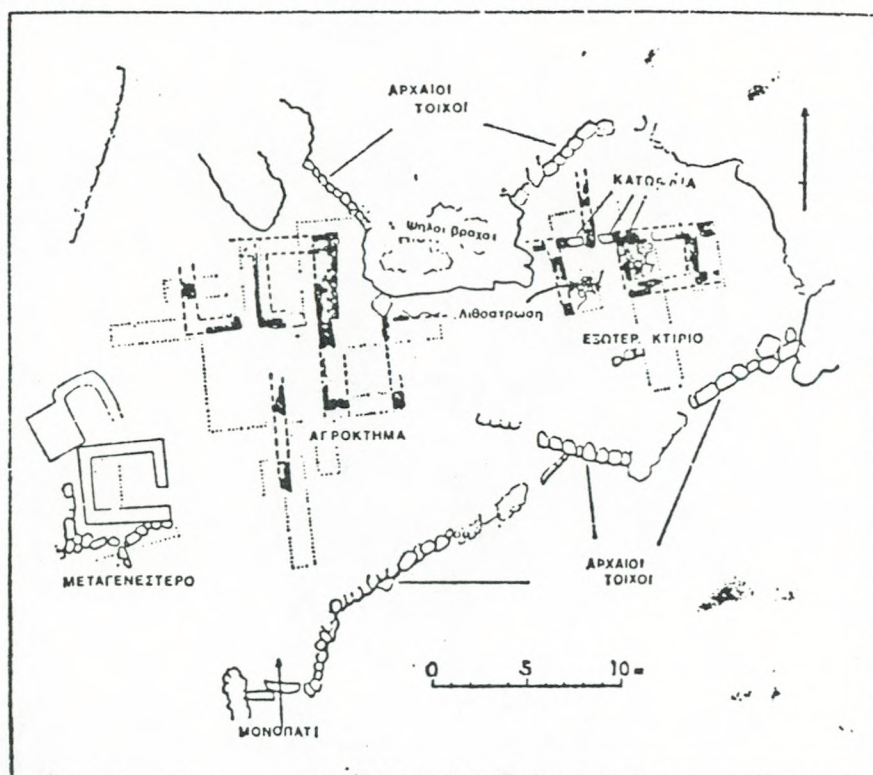
- Να μην ορισθεί η περιοχή οικισμός όπως προτάθηκε από την Δημοτική Αρχή των Καρδαμύλων
- Να γίνει προσπάθεια αξιοποίησης του αρχαιολογικού χώρου
- Να κρατηθεί η περιοχή μακριά από οικοδομικές δραστηριότητες
- Να χαρακτηριστεί η περιοχή σαν καταφύγιο θηραμάτων.

Με τιμή

Το ΔΣ

Ο Ξενοφών ρητά αναφέρει: (Ελληνικά I, V, 15) «Λακεδαιμόνιοι δέ ὀλίγω ὕστερον, αἵρουσι Δελφίνιον καὶ Ἡϊόνα».

Οι κάτοικοι στα χρόνια που ακολουθούν εγκαταλείπουν τα παράλια. Οι εποχές γίνονται δύσκολες. Οι πειρατές κάνουν συχνές επιδρομές, και πιθανόν, τότε, οι κάτοικοι να κατέφυγαν στα Κοίλα και στους γύρω οικισμούς.

Σχεδιάγραμμα της αγροικίας

3. Αρχαιολογικά

α. Δελφίνι

Στο λοφίσκο βόρεια του Γιβαριού, 40μ. ύψος περίπου από τη θάλασσα, διακρίνονται ακόμα και σήμερα, τα λείψανα ενός περιτειχίσματος, που οι πέτρες του είναι σχεδόν απελέκητες και δείχνουν ότι κατασκευάστηκε πολύ βιαστικά. Τρεις τουλάχιστον τετράγωνοι πύργοι ενίσχυαν τη νότια πλευρά, ενώ τα ερείπια άλλων τεσσάρων φαίνονται στο δυτικό μέρος του οχυρώματος.

Τα ερείπια δεν είναι και τόσο εμφανή γιατί το οχυρό το χάλασαν μέχρι τα θεμέλια, αλλά και η διάβρωση εξαφάνισε τα πάντα σχεδόν.

Στο δυτικό τμήμα, αγροί και τοιχογύρια έχουν καλύψει ένα μεγάλο μέρος. Πάντως, στα τμήματα που μπορούμε να διακρίνουμε, το πάχος του τείχους είναι περίπου 2,10 μ.

Ο πρώτος πύργος, που σήμερα διατηρείται καλύτερα μαζί με ένα τμήμα από το τείχος έχουν ύψος 1μ. Είναι τετράγωνος με πλευρές 5μ και συμπαγής.

Πολλοί λένε ότι κατά την περίοδο της κατοχής, που αναγκάστηκαν οι Λαγκαδούσοι να οργώσουν και την παραμικρή, σπιθαμή γης, στα τοιχογύρια του Καλοκαίρινου βρέθηκαν πάρα πολλά κεραμικά, διαφόρων σχημάτων και χρωμάτων που από άγνοια καταστράφηκαν.

Αφήγηση Φωτεινής. Στ. Ζουμίδη: «Ήταν άχρηστα πράγματα, γιατί μόλις τους βάζα-

με νερό, θρούσανε, γι' αυτό, όταν τα βγάζαμε από το χώμα, τα πετούσαμε ή τα σπά-
ζαμε. Πολλά απ' αυτά είχαν μουζαλιές και σχέδια, δεν ξέρω, σαν ανθρωπάκια, σα μαϊ-
μουδάκια... άχρηστα πράγματα σου λέω. Τι ψάχνεις να βρεις τώρα... αδιαφόρετα πράμα-
τα.».

Πράγματι, στη θέση αυτή σήμερα υπάρχουν πολλά σπασμένα κεραμικά.

Στη δυτική πλευρά της Ακρόπολης υπάρχει επίπεδη προεξοχή, όπου βρέθηκαν τείχη
και αγροικίες του 4ου π.Χ. αιώνα και των Ελληνιστικών χρόνων.

Συγκεκριμένα, ανασκάφηκε μικρό σπίτι μ' ένα δωμάτιο και περίβολο και ανατολικά
απ' αυτό άλλο και μέρος οικοδομής.

Τα κεραμικά ευρήματα της επιφάνειας, δείχνουν ότι ο χώρος, δεν πρέπει να κατοική-
θηκε πριν τον 5ο π.Χ. αιώνα, αλλά μετά τους Περσικούς πολέμους και μέχρι τους Ελ-
ληνιστικούς χρόνους.

Ο John Boardman στο δοκίμιό του «DELFINION OF CHIOS», (1956), αναφέρει για
την ανασκαφή του σε αρχαία αγροικία του Δελφινιού, Β.Α. της Ακρόπολης, που απόφε-
ρε μόνο κτίσματα και φτωχά κεραμικά.

Αλλά και ο D.W.S. Hunt, δε μας αποκαλύπτει τίποτα, αν και λέγει ότι έχει ακούσει για
την ιστορία του τόπου. Στο τέλος της περιγραφής του αναφέρει: «Δεν υπάρχουν ορα-
τά υπολείμματα από την αρχαιότητα, παρά την ενδιαφέρουσα ιστορία της, αν και υπάρ-
χουν πολλές ιστορίες αντικειμένων που βρέθηκαν εκεί και που, μετά από έρευνες,
αποδείχτηκαν βάσιμες.».

Οι φήμες αυτές, φτάνουν μέχρι τις μέρες μας. Λένε, ότι, στην περίοδο της Γερμα-
νικής κατοχής, βρήκαν κάποιοι ασημένιο ομοίωμα σκάφους 60 περίπου εκατοστών. Το
έκοψαν στα 3, όσοι δηλαδή ήταν αυτοί που το βρήκαν και το πούλησαν για μερικές
οκάδες σιτάρι.

Υπάρχουν επίσης πολλά φημολογήματα για λόρδους που έρχονται στον τόπο μας και
βρίσκουν θησαυρούς.

Τα θεμέλια του ναού του Δελφινιού Απόλλωνα πιθανόν να υπάρχουν κοντά στο κτή-
μα της Τσικουδιδαινας. Όλη η σημερινή κοιλάδα ήταν τότε θάλασσα, γιατί σκάβοντας
πολλοί βρίσκουν θαλασσινά κοχύλια. (Γ. Ζολώτας): «Σήμερα ή έν Δελφινίω γή κατέχει
πολύ μέρος τοῦ ὕδατος, καθ' ὅσον ή θάλασσα εἰσεχώρει πολύ ἐνδότερον εἰς τό βά-
θος τοῦ κολπίσκου».

Λέγεται επίσης ότι κατά καιρούς, σκάβοντας σε χωράφια στη θέση Βωλοκριδι και
στον Πήγαδο, βρήκαν τμήματα δρόμου που ένωνε το Δελφίни με τα Κοίλα.

Σ' όλη την περιοχή υπάρχουν κτίσματα με τετραγωνισμένες πέτρες, καθώς και πα-
λαιότατο πηγάδι.

Στου Μώρου τη σπηλιά, κατά το παρελθόν, βρέθηκαν λατρευτικά ευρήματα και πα-
λαιοντολογικά οστά. Αλλά και η ίδια η σπηλιά θα πρέπει να έγινε από ανθρώπινο χέρι.

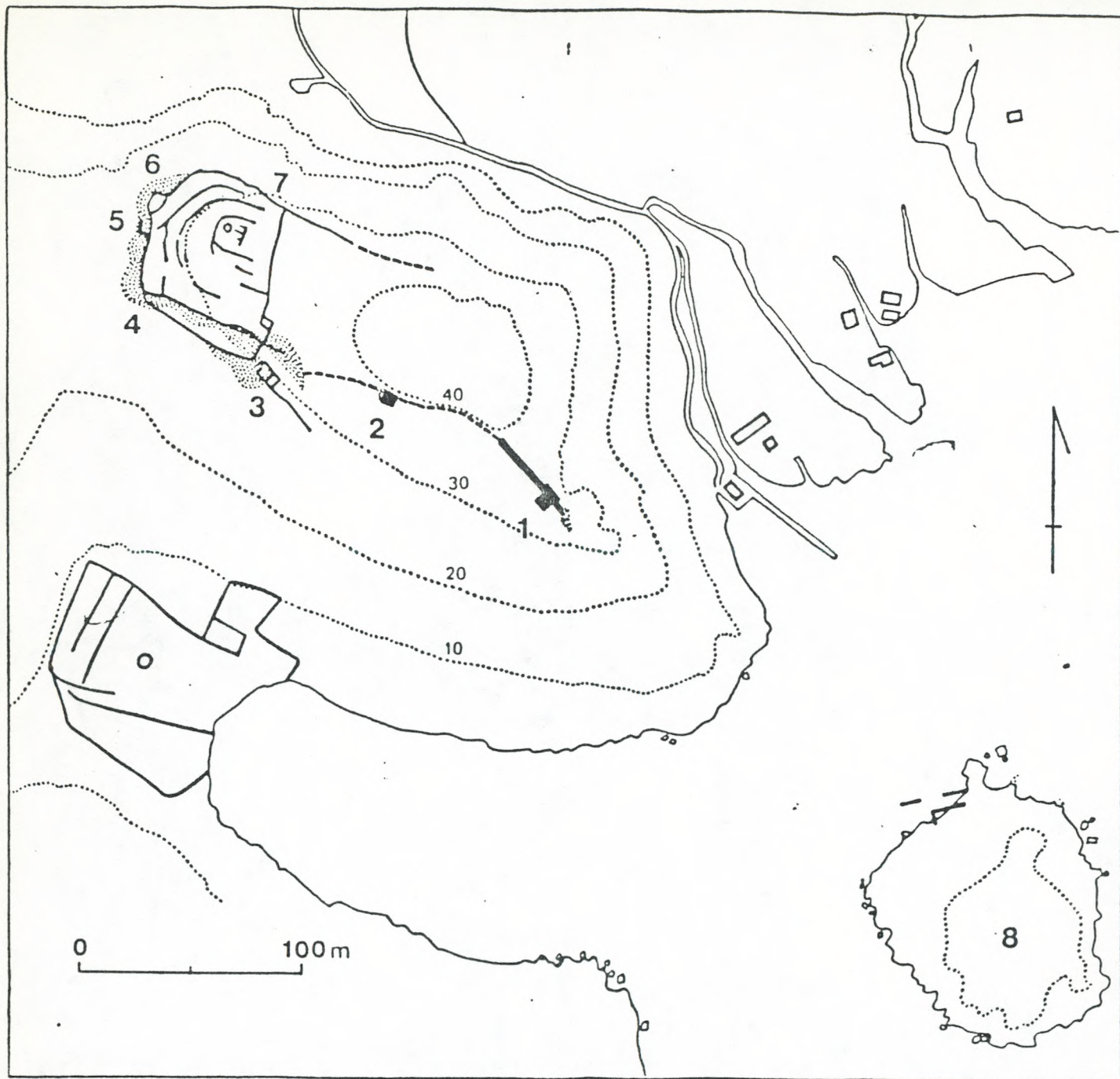
Προς το Μαύρο Κάμπο και τα Λουτρά βρέθηκαν πλάκες πλίνθοι και πιθάρια, ενώ στη
θέση Παλιοκκλησία αρχαία κτίσματα και θεμέλια. Μα και η ίδια η ονομασία, την ύπαρξη
κάποιου αρχαίου ιερού δηλώνει.

Στις θέσεις Λαγιά και Λακκιά, πριν από πολλά χρόνια, βρέθηκαν γλυπτά και υδραγω-
γείο.

Επίσης στο Πυργαράκι και στον Τρούλο βρέθηκαν θεμέλια κτισμάτων.

Το 1917 βρέθηκε κτισμένο σ' ένα σπιτάκι κοντά στον Άγιο Νικόλα, ένα κεφάλι ταύ-
ρου μαρμαρίνο. Στην είσοδο του λιμανιού βρίσκεται το νησάκι Ταύρος.

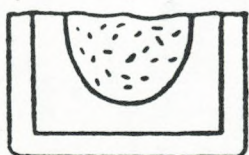
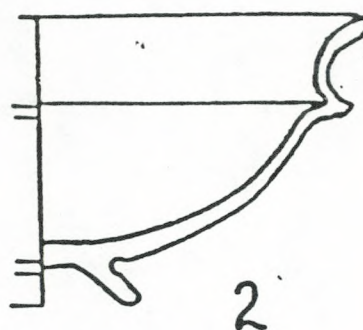
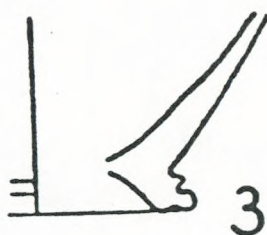
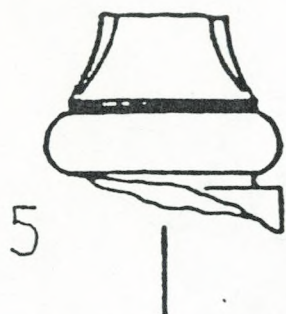
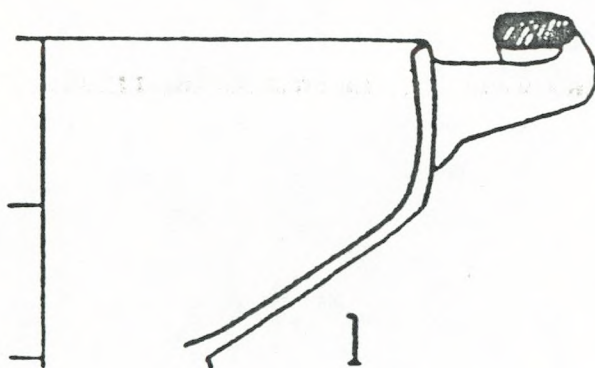
Το όνομα του πιθανόν να το έχει πάρει ή από κάποιο άγαλμα ταύρου που υπήρχε
εκεί, ή από τους ταύρους που κυρίως εθυσίαζαν στον Απόλλωνα, την Αρτέμιδα και τον
Ποσειδώνα. Εδώ κατά καιρούς έχουν βρεθεί στα βόρεια, τείχος, σκάλα, νομίσματα και
ένας πέτρινος χοίρος.

Δελφίνιον. Γενικό τοπογραφικό (κατὰ J. Boardmann): 1, 2, 3 πύργοι νοτίας πλευρᾶς. 4, 5, 6, 7 πύργοι δυτικῆς πλευρᾶς ὀχυρώματος. 8 νησίδα Ταῦρος.

Σχέδια από διάφορα κεραμικά που βρέθηκαν στο Δελφίνι, κατά τις ανασκαφές του 1950

1. Κύπελλο με δυο λαβές. Λείπει η βάση. Ύψος 6,9 εκατοστά (μέχρι το χείλος). Ροζ κατασκευή, γκρίζα εν μέρει. Μουντές κόκκινες ζωγραφικές στην επιφάνεια. Δεύτερος π.Χ. αιώνας. Από την ανασκαφή κάτω από το δάπεδο της αγροικίας.

7

20cm

2. Κύπελλο. Οι λαβές δεν διασώθηκαν. Ύψος 60 εκατοστά. Ροζ κατασκευή (φουρνιστό) ή καμένο γκρι σε μερικά μέρη. Μουντές ζωγραφίες γύρω από το χείλος. Προέρχεται από το ίδιο σημείο με το 1.

3. Κύπελλο. Διασώθηκε μόνο το πόδι. Καμένο άσχημα χωρίς ζωγραφίες. Από την επιφάνεια της αγροικίας.

5. Ένα ασβεστολιθικό αρχιτεκτονικό τμήμα από την αγροικία (ίσως είναι βάση στήλης ή παραστάς θύρας).

7. Τμήμα από πόμα. Γκρι-ροζ κατασκευή. Από την επιφάνεια της ακρόπολης.